

Враховуючи вищесказане, ми висуваємо такі пропозиції щодо впливу перехідного етапу економіки на рекламну практику в Україні:

1. У рекламній діяльності спостерігається небажання до постановки нових завдань.
2. Рекламний процес керується, в основному, “згори-вниз”.
3. Методи визначення рекламного бюджету – “довільні”.
4. Творчому виконанню не надається важливого значення.
5. Ефективність реклами є низькою.

1. Wood V.R. and Vitell S.J. *Marketing and economic development: review, synthesis and evaluation* // *Journal of Macromarketing*. 1986. Vol.6. No 1. P.28-47. 2. Robinson P.J., Fari, C.W. and Wind Y. *Industrial Buying and Creative Marketing*. Boston, 1967. 3. *The Leo Burnett Worldwide Advertising and Media Fact Book*. Chicago, 1994. 4. Балева И. Отношение к рекламе аудитории украинских масс-медиа // *Маркетинг и реклама*. 1999. № 1. С.14-15. 5. Бакалінський О.В. *Реклама у друкованих засобах масової інформації: Автореф. дис. ... канд. екон. наук*. К., 1998. 6. Dietl J. *Determinants of private business activities in Poland* // *Journal of Business Research*. 1992. Vol.24. No 1. P.27-35. 7. Heyder H., Musiol G.K. and Peter K. *Advertising in Europe – attitudes towards advertising in certain key East and West European countries* // *Marketing & Research Today* 1992. Vol.20. No 1. P.58-68. 8. Колядюк Р. *Помню...люблю!* // *Маркетинг и реклама*. 1999. № 10. С.15-17. 9. Ромат Е.В. *Руководители предприятий о маркетинге* // *Маркетинг и реклама*. 1998. № 11-12. С.24-25. 10. Permut S.E. *How European managers set advertising budgets* // *Journal of Advertising Research*. Vol.17. P.75-9. 11. Hung C.L. and West D.C. *Advertising budgeting methods in Canada, the UK and the US* // *International Journal of Advertising* 1991. Vol.10. No 3. 12. Crosier K. *The Advertising Iceberg*, Struthers. Glasgow, 1980.

УДК 338

Ткаченко Д.В.

ДУ “Львівська політехніка”, кафедра економіки підприємства і менеджменту

ПРО ВИКОРИСТАННЯ ВЕКСЕЛІВ ДЛЯ РОЗРАХУНКІВ ПО ЛІЗИНГУ ТА ФОРФЕЙТИНГУ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

© Ткаченко Д.В., 2000

Розглянуто використання векселів для розрахунків по лізингу та форфейтингу при реалізації інноваційних проектів. Наведено приклад розрахунку графіка лізингових платежів та схему обігу простих векселів при здійсненні форфейтингу.

There has been reviewed the use of the promissory notes for settling accounts on leasing and forfeiting during implementation of the innovation projects. An example of the calculation of the schedule of leasing payments and outline of circulation of promissory notes during accomplishment of the forfeiting is provided in the article.

Серед форм фінансування великих та технологічно складних інноваційних проектів все частіше застосовуються лізингові та форфейтингові операції [1]. За змістом лізинг є специфічною формою орендних відносин, а не формою кредитування. Об'єкт лізингу

залишається у власності лізингової компанії, яка купує його у виробника. Надалі лізингова компанія передає орендарю об'єкт лізингу на певний термін, після закінчення якого орендар має можливість придбати у власність цей об'єкт. Лізинг здійснюється за договором лізингу, який регулює правовідносини між суб'єктами лізингу, і залежно від особливостей здійснення лізингових операцій може бути двох видів – фінансовий чи оперативний. Об'єктом лізингу може бути будь-яке нерухоме або рухоме майно, яке може бути зараховане до основних фондів відповідно до законодавства, зокрема продукція, вироблена державними підприємствами (машини, устаткування, транспортні засоби, обчислювальна та інша техніка, системи комунікацій тощо), не заборонене до вільного обігу на ринку і щодо якого немає обмежень про передачу його в лізинг (оренду).

Відносини між суб'єктами лізингу регулюються законом України “Про лізинг” від 16 грудня 1997 року, № 723/97-ВР та іншими нормативно-правовими актами України, відповідно до яких укладені договори лізингу, крім відносин, урегульованих нормативно-правовими актами про оренду та приватизацію державного майна.

Лізингоодержувач за користування об'єктом лізингу повинен вносити періодичні лізингові платежі. Тривалість періоду, за який вноситься лізинговий платіж, може бути рівномірною або ж нерівномірною і встановлюється за договором лізингу залежно від ситуації на фінансовому ринку країни.

У лізингові платежі входять:

- сума, яка відшкодовує при кожному платежі частину вартості об'єкта лізингу, що амортизується, за строк, за який вноситься лізинговий платіж;
- сума, що сплачується лізингодавцю як процент за залучений ним кредит для придбання майна за договором лізингу;
- платіж як винагороду лізингодавцю за отримане у лізинг майно (лізингова маржа);
- відшкодування страхових платежів за договором страхування об'єкта лізингу, якщо об'єкт застрахований лізингодавцем;
- інші витрати лізингодавця, передбачені договором лізингу.

Розміри, спосіб, форма і строки внесення лізингових платежів та умови їх перегляду визначаються у договорі лізингу за домовленістю сторін.

Для розрахунку суми лізингових платежів можна використати формулу погашення боргу однаковими строковими платежами (Y):

$$Y = R + I, \quad (1)$$

де R – сума, яка відшкодовує при кожному платежі частину вартості об'єкта лізингу, що амортизується, за строк, за який вноситься лізинговий платіж, грн.; I – процентний платіж по сумі R (лізингова маржа + процент за кредит + страховий платіж + інші витрати лізингодавця), грн.

У цьому випадку залишок основного боргу та суми процентних платежів зменшуються з часом, а лізингові платежі (Y) будуть ануйтетами ренти постнумерандо.

Для практичного застосування розрахунку багаторазових лізингових платежів у випадку повної амортизації може використовуватися така формула [2]:

$$Y_n = D \frac{\frac{j}{m} (1 + \frac{j}{m})^{mn}}{(1 + \frac{j}{m})^{mn} - 1}, \quad (2)$$

де D – амортизаційні відрахування, грн.; j – лізинговий відсоток; m – періодичність лізингових платежів протягом року; n – термін дії лізингового контракту.

Якщо договір лізингу не передбачає повної амортизації, то сума лізингового платежу Y_n коригується на відсоток залишкової вартості із застосуванням коригувального множника (K) і визначається так [2]:

$$Y_n = D * K \frac{\frac{j}{m} (1 + \frac{j}{m})^{mn}}{(1 + \frac{j}{m})^{mn} - 1}, \quad (3)$$

де $K = \frac{(1 + \frac{j}{m})^{mn}}{(1 + \frac{j}{m})^{mn} + i}$; i – відсоток залишкової ліквідаційної вартості (типово в межах 10%).

Розглянемо приклади розрахунку графіка лізингових платежів. Якщо вартість технологічного обладнання, що орендується, становить 150 млн.грн, а термін дії договору лізингу 3 роки при лізинговому відсотку – 9 % річних і періодичності лізингових платежів двічі протягом року, то за формулою (3) можна розрахувати суму разового лізингового платежу. Якщо $D = 150$ млн.грн, $j = 0.09$, $m = 2$, $n = 3$, $i = 0.1$ $Y_n = 27.0112$ млн.грн.

Графік лізингових платежів може бути поданий у табличному вигляді.

Графік лізингових платежів

Періодичність платежів (двічі на рік)	Залишкова вартість на початок періоду (D) (гр.2-гр.5), млн.грн.	Лізингові платежі (Y_n), млн.грн	Лізинговий відсоток (j) (гр.2 $\frac{0.09}{2}$), млн.грн.	Амортизація (R) (гр.3-гр.4), млн.грн.
1	2	3	4	5
1	150.0	27.0112	6.75	20.2612
2	129.7388	27.0112	5.8382	21.1730
3	108.5658	27.0112	4.8855	22.1257
4	86.4401	27.0112	3.8898	23.1214
5	63.3187	27.0112	2.8493	24.1619
6	39.1516	27.0112	1.7621	25.249
		162.0672	26.1749	135.9922
Залишкова вартість	39.1569-25.249= = 13.9079			+13.9079
Разом за 3 роки				150.0

Якщо фінансовий стан лізингоодержувача не дає при реалізації інноваційного проекту змоги здійснити лізингові платежі у грошовій формі за класичною схемою, доцільним є використання форфейтингу, який є досить поширеною у світі формою трансформації комерційного кредиту в банківський [3].

Застосовуючи форфейтинг для здійснення лізингових операцій, лізингоодержувач в момент укладання договору лізингу випишує лізинговій фірмі комплект простих векселів на

повну суму лізингових платежів. Терміни погашення векселів можуть не збігатися з періодичністю лізингових платежів для здешевлення витрат лізингоодержувача на обслуговування договору лізингу.

Отриманий від лізингоодержувача комплект простих векселів лізингова фірма враховує в комерційному банку, як правило, з написом “без обороту на мене” й одразу одержує вартість векселів з врахуванням дисконту. За достроковий платіж банк утримує з номінальної суми векселя певну винагороду на свою користь (дисконт), тобто вексель оплачується із знижкою, яка повинна бути врахована при визначенні терміну договору лізингу або лізингового відсотка.

Під час реалізації форфейтингу в економічних умовах України комерційні банки при врахуванні векселів, як правило, вимагають додаткового забезпечення векселів у вигляді авалю для зменшення власних фінансових ризиків. Банк-аваліст, своєю чергою, додатково страхує свої фінансові ризики.

Отже, лізингоодержувач за рахунок форфейтингової операції отримує гарантовану можливість кредитного фінансування на вигідних умовах власного інноваційного проекту.

Встановлюють терміни погашення векселів більші, ніж терміни сплати лізингових платежів, враховуючи фінансові можливості лізингоодержувача і банку, який враховує векселі.

Схема обігу простих векселів при здійсненні форфейтингу наведена на рисунку.

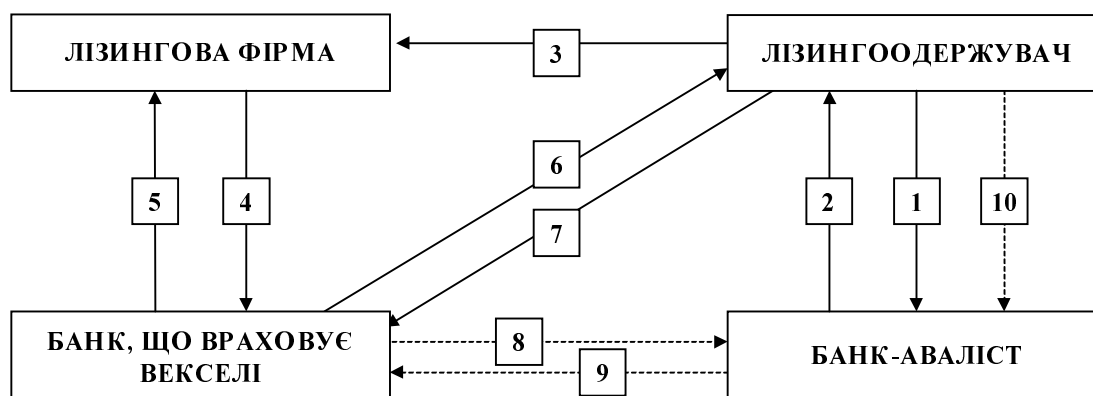

Схема обігу простих векселів:

- 1 – передача пакета векселів на аваль;
- 2 – передача пакета авальованих векселів ;
- 3 – видача пакета авальованих векселів згідно з договором лізингу;
- 4 – передача пакета авальованих векселів на врахування;
- 5 – платіж за врахованим пакетом авальованих векселів;
- 6 – пред’явлення пакета авальованих векселів до оплати згідно з термінами погашення;
- 7 – погашення пакета авальованих векселів; у випадку неплатоспроможності лізингоодержувача діють згідно з 8, 9, 10 операціями;
- 8 – пред’явлення пакета авальованих векселів до оплати банком-авалістом;
- 9 – погашення пакета авальованих векселів згідно із зобов’язанням авалю;
- 10 – відшкодування витрат банку-аваліста

Розглянута схема обігу простих векселів для розрахунків по лізингу та форфейтингу при реалізації інноваційних проектів була ефективно використана лізингоодержувачами в багатьох регіонах України і заслуговує, на думку автора, на ширше впровадження в умовах кризового стану економіки.

1. Лысенков Ю.М. и др. *Переводной и простой вексель: практика применения.* К., 1998. 2. Мелкумов Я.С. *Экономическая оценка инвестиций.* М., 1997. 3. Мотовилов О.В. *Банковское и коммерческое кредитование и финансирование инноваций.* С.-Пб., 1994.

УДК 338.658.152

Кулініч Т.В.

ДУ “Львівська політехніка”, кафедра економіки підприємства і менеджменту

МОНІТОРИНГ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

© Кулініч Т.В., 2000

У статті аналізуються основні напрями моніторингу діяльності підприємства, пов'язані з оцінкою і реалізацією його інвестиційної привабливості. Особлива увага приділена розробці рекомендацій для покращання функціонування існуючих моніторингових систем (МС) інвестиційної діяльності в Україні, а також побудові ефективних МС для аналізу стану підприємств та для реалізації на них інвестиційних проектів. Комплексне використання МС, наведених у статті, дасть змогу інвесторам ґрунтовніше підійти до прийняття відповідних рішень про капіталовкладення.

The main directions of monitoring of the enterprise's activity, connected with evaluation and realisation of its investment preference, are analysed in the article. The special attention is given to development of the recommendations for improving of existing monitoring systems (MS) of investment activity in Ukraine, and also to construction of effective MS for analysis of enterprises' state and for realization of the investment projects on them. All MS, introduced in a paper, will allow the investors to accept appropriate solutions about the projects.

Сьогодні нормалізація функціонування більшості вітчизняних підприємств залежить від залучення інвестицій, шлях до яких лежить через визначення існуючого стану та потенціалу привабливості для інвестора об'єктів майбутнього інвестування. Далі в статті під інвестиційною привабливістю підприємства (ІПП) пропонується розуміти таку його інтегральну характеристику, яка дає змогу оцінити перспективність його розвитку, рівень його конкурентоспроможності, платоспроможності та фінансової стійкості, ефективність використання активів та їх ліквідність, стан менеджменту та “гудвілл”, досконалість стратегічної спрямованості, ступінь інвестиційної ризикованості впровадження на ньому проектів, їх соціальну значимість та екологічний вплив на середовище. Для оцінки ІПП необхідно застосувати комплексний підхід, який полягатиме у використанні методів фінансового і маркетингового аналізу, а також макроекономічних показників привабливості регіону, галузі, країни, до яких належить досліджуваний об'єкт, у врахуванні виробничого, управлінського, інноваційного, соціально-екологічного аспектів, конкурентної позиції підприємства, а також психологічного фактора прийняття рішення про інвестиції.

Отримання даних для аналізу існуючої та потенційної ІПП ставить перед підприємцями та інвесторами проблему організації комплексу спостережень і досліджень за змінами в стані підприємств. Головним засобом вирішення даної проблеми залишається **моніто-**